

לעילוי נשמה
הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

מפטיר **כה אמר י-הוה** (עמוס ב)
כסלו התשפ"ו

בס"ד

פרשת וישב - חנוכה

עלון חידושי תורה ופרפראות על **פרשת השבוע** בעניינה דיומא ממפרשי ומדרשי חז"ל

מולד חודש טבת יהיה בליל שבת בשעה 2, 22 דקות ו 10 חלקים

בפרשת וישב 112 פסוקים = **יום יום . פי עזה . מוח לב כבד .**

וַיְהִי כִּדְבַרְהָ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלֹא שָׁמַע אֶלֶיהָ (לט ז)

פי עזה כמות אהבה אהבה שאהב יעקב ליוסף, שנאמר (בראשית ל"ז) **וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו .**

קשה כשאול קנאה שקנאו בו אחיו שנאמר **וַיִּקְנְאוּ בוֹ אָחָיו .** (בראשית רבה) (שה"ש ח ו)

מדריגת נפש רוח ונשמה משכנס בגוף - מוח לב כבד, אשר סימנם 'מלך' (השלי"ה הקדוש תולדות אדם כא)

כסלו, הנס של אור המנורה אשר בחודש הזה היה מבחינת אור הגנוז שנגזר בתורה. ועל כן נתקנו ל"ו נרות כנגד ל"ו אור ונר ומאורות שזכרו בתורה, הוא רמיות אור הגנוז ששימש ל"ו שעות לאדם הראשון ואחר כך נגזר ונתכסה בתורה. על כן שם החודש (שהאיר בו הארה מן האור הגנוז ומכוסה בתורה) נקרא כסל"ו, כ"ס ל"ו, כיסוי ל"ו אור ונר ומאורות נתגלה ההארה בחדש הזה. ומצורף לאור הזה טבת, אור כי טוב. (בני יששכר)

חנוכה ראשי תיבות, ח' נרות ויהלכה כ' בית ה'לל, משי"ח ראשי תיבות, מ'דליק ש'מונה י'מי ח'נוכה, נחמ"ד למראה ראשי תיבות, נ'ר ח'נוכה מ"ד, והעולם שמח בראות נרות חנוכה שזוכרים הניסים שנעשו לאבותינו. עוד רמזו **וגלה** על ראשה גימטריא **מ"ד**. **שנתי"ם** נוטריקון ש'מאל נ'ר ת'דליק י'מין מ'זוזה, עוד רמזו **טב"ח והכ"ן**. ועוד רמזו היש ל'כס א"ב או א"ח אי כבית שמאי שמדליקים ביום א' ח' או כבית הלל שמדליקים א' ב' וכן הלאה, והשיבו ג'ש ל'נו א"ב ז'קן היינו כבית הלל שמדליקים א' ב' ומוסיף והולך. עוד רמזו, **וַיְהִי מִקֵּץ דְּהוּא הַיּוּד וַיִּגַּשׁ וַיְחִי**, דתצרף לאותיות ויחי גימטריא מ"ד כמספר הנרות. (מועד לכל חי סימן זד)

אותיות **אבגדהו"ח** גימטריא ל"ו כמספר נרות חנוכה. פירוש כי בכל לילה מ'ח' לילות מדליק נרות כמספר האות דהיינו בליל ב' נרות ב' וליל ג' נרות ג' וכן עד ליל ח' שמונה ורמז זה באותיות שמונה הראשונות מא"ב כל לילה נרות כמנין האות של הלילה. (מדבר קדמות מערכת ח)

מזמור **שיר הנפת הבית** ר"ת **שמחה**. שנקראת השכינה שכזה היה עילוי לשכינה והיה הנס בשמן שהוא **משחה** אותיות **שמחה** וג' אותיות ראשונות של חשמונאי הם ר"ת **חודש שבת מילה**. והאותיות הנשארות 'ונא' גימטריא 'בינה' דבה חירו לכולא. וכל השם 'חשמונאי' יש לרמוז שהוא ר"ת **חודש שבת מילה** ונס נרות אותם יקיימו. והיה ע"י חמשת בני חשמונאי, 'חמש' ר"ת **חודש מילה שבת**. (דבש לפי מערכת ח)

חודש טבת מוזכר בתנ"ך פעם אחת בלבד, במגילת אסתר: **וַתִּלְקַח אֶסְתֵּר אֶל הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ אֶל בֵּית מַלְכוּתוֹ בַּחֹדֶשׁ הַעֲשִׂירִי הוּא הַחֹדֶשׁ שֶׁבַת בִּשְׁנַת שִׁבְעָה לְמַלְכוּתוֹ**. איתא במדרש, כי טבת מלשון טובה, כי בחודש זה היתה טובה לישראל, כי הדסה היא אסתר נלקחה למלך אחשורוש ובכך צמחה טובה לעם ישראל והיא השפיעה לבטל את גזירת המן. כמו"כ, טובה נוספת נעשתה לישראל בחודש טבת, כאשר נהרגו סיוחון ועוג שמשוה רבנו התיירא מהם.

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. (לו א)

וישב – ר"ת אותיות שניות של יוסף דינה **עשו לבן**. (רבינו אפרים) באותיות אלה הרומזים לצרות של יעקב רמזו בהם ההצלה כי הם אותיות 'ישוב' כי לבסוף היה לו ישוב בהניח ה' לו מכל צרותיו וכיון דבסוף ימיו היה לו ישוב חשוב כאילו כל ימיו היו בישוב. ועוד רמזו **וישב** – ר"ת יסורין בתחילה ולבסוף שלווה. (חומת אנך)

אלה תלדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה (לו ב) פרש"י - תלה הכתוב תולדות יעקב ב'יוסף מפני פמה ד'ברים, דזיו אקונין של יוסף דומה לו, וכל מה שארע ליעקב ארע ליוסף, זה נשטם וזה נשטם, כל מה שלמד משם ועבר מסר לו, בתחלה היו לו יסורין ועבדות ואח"כ ישוב בדומה ליעקב. וזה רמזו בפסוק **אלה תלדות יעקב יוסף ר"ת איקונין תורה יסורין ישוב**. (חומת אנך)

ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם. (לו ב) **חנוכה** בגימטריא **אל אביהם** (89). באלו הימים יתמתק ויתהפך לטובה כל מה שהלשינו המקטרגים עלינו דבתם רעה ח"ו. (דמשק אליעזר)

וישראל אהב את יוסף מפני כי בן זקנים הוא לו ועשה לו פתנת פסים. (לו ג)

שאלה – לכאורה היה לו לעשות **פתנת פסים** לבנימין יותר מיוסף, שכן הוא **בן זקנים** הקטן ביותר.

תשובה – אין אהבת בנימין קשורה בלבו של יעקב כאהבתו של יוסף, לפי שכשילדתו רחל אמו מתה. (החזקוני) א"ב בנימין היה קטן כ"כ שלא היה יודע לשמור עצמו מטינוף ולכן לא עשה לו כתונת פסים. (הרא"ש) לפי שראה ברוח הקודש שעתיד יוסף להיות מלך ולכן אהבו יותר מבנימין. (תוס' השלם) יוסף היה אחרון ל"א הבנים שקדמו לבנימין וכבר היה אוהבו מאז, ובנימין נולד אחרי זמן מרובה. (הרשב"ם) יוסף נולד מרחל שהיתה יותר חשובה ואהובה אצל יעקב, לאחר שכמעט התייאש שתלד, והדבר הבא אחר יאוש נקשרים אליו יותר. (הרלב"ג)

בן זקנים – ר"ז שנים משנולד יוסף עד שנולד יהושע. 'זקנים' בגימטריא ר"ז. שמסר לו רזי תורה.

בן זקנים הוא – סופי תיבות **אמן** בגימטריא צ"א. כי צ"א שנים היה יעקב כשנולד יוסף.

בן זקנים הוא לו – סופי תיבות **אמון**, שלמד לו תורה, **ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשעים יום יום** (משלי ח ל) **אם ילד שעשעים** (ירמיה לא יט). (הרוקח)

ועמה לכו ונהרגו ונשלקו באחד הברות ואמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מה יהיו תלמיתיו. (לו ד)

שאלה – מדרש פליאה על פסוק זה שאמרו האחים 'ונקצר בברכת המזון'. והוא טעון ביאור.

תשובה – אמרו חז"ל שהטעם שמשוה לא נכנס לארץ משום שהגיע זמנו של יהושע להיות מנהיגם של ישראל. ועוד מובא שאם משה היה נכנס לארץ לא היה נחרב בית המקדש. ואמרו חז"ל (ברכות מה:): שיהושע תיקן את ברכת 'הארץ' בברכת המזון. אם יוסף היה אכן נהרג כרצון האחים, אם כן יהושע לא היה בא לעולם שהרי היה מזרעו של יוסף. וממילא משה היה נכנס לארץ וברכת 'הארץ' לא היתה נתקנת, שהרי יהושע הוא זה שתיקנה. וכן ביהמ"ק לא היה נחרב, וא"כ לא היו מתווספים שאר הברכות 'רחם' 'בונה ירושלים' 'הטוב והמטיב'. נמצא שברכת המזון היתה נשארת רק עם הברכה הראשונה 'הזן' וזהו 'ונקצר בברכת המזון'. (מדרש הונתן)

ויפירה ויאמר פתנת בני חיה רעה אכלתהו טרף טרף יוסף. (לו ג) פרש"י - נלמה לא גלה לו הקדוש ברוך הוא? לפי שהחרימו וקללו את כל מי שיגלה, ושתפו לקדוש ברוך הוא עמיהם. אבל יצחק היה יודע שהוא סי, אמר: היאך אגלה ונקדוש ברוך הוא אינו רוצה לגלות לו. (ב"ר)

שאלה – הקב"ה לא גילה ליעקב שיוסף חי רק משום שהאחים שיתפו את הקב"ה עמיהם, אך יצחק לא השתתף עמיהם, מדוע אפוא יצחק לא גילה ליעקב.

תשובה – ראובן לא היה שותף לחרם שעשו האחים, כדכתיב (לו ט) **וַיִּשָּׁב רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר וְהָגִיד אֵינִי יוֹסֵף בְּבוֹר**, ובכל זאת ראובן לא סיפר לאביו שיוסף חי. יצחק שראה שראובן לא גילה לאביו אע"פ שהאחים לא שיתפוהו עמהם, הבין שהאחים החרימו את כל מי שיגלה ליעקב, ואפילו אדם שלא היה עמם, לכן לא רצה לגלות. (רבי יהונתן אייבשיץ – כתיב יד)

אמר הקב"ה 'שבתים מכרוהו בכ' כסף הז' סלעים, לכן כל אחד מפריש ה' סלעים, כי כסף הוא דינר, וסלע ד' דינר, לכן הסלע של בן בערכים מבו חודש עד ה' שנים ה' שקלים כסף ויקרא כו). וכן ה' סלעים של פדיון הבן, אמר הקב"ה אתם מכרתם בנה של רחל בכ' כסף לכן כל אחד יהא מגיעו **בְּקַע לַגְּלָגֶלֶת**, כי 'שבתים היו שם, חלוק ה' סלעים ל' שבתים יהיה לכל אחד חצי סלע. (ירושלמי שקלים פ"ב ה"ג) בפדר"א (פל"ה) מכרו יוסף בכ' כסף לקנות מנעלים דכתיב (עמוס ב) **עַל מַכְרָם בְּכֶסֶף צְדִיק וְאֶבְרִיִּים בַּעֲבוּר נַעֲלֵיהֶם**. ולא היה ראובן שם, הלכו ושיתפו הקב"ה עמהם והחרימו שלא יודע ליעקב, וכשבא ראובן לבור ולא מצאו הגידו לו לחרם ושתק, אף הקב"ה שותק אע"פ **שְׁמַעֲדֵי דְבָרָיו לַעֲקֵב** (תהלים קמז) לא הודיע לו זה מפני החרם. (הרוקח)

ויפירה ניאמר פתנת בני חיה רעה אכלתהו טרף טרף יוסף. (לו ג)
שאלה – מה הטעם דכתיב **טרף טרף בכפל לשון**.

תשובה – יעקב אבינו תמה שתי תמיהות, האחת איך **חיה רעה אכלתהו**, גם אם נענש בגלל חטא שטרפתו, לא היה ראוי שתאכלהו, והתמיהה השניה איך טרפתו חיה, הרי אין חיה רעה מושלת באדם עד שנדמה לה כבהמה. ועוד **חיה רעה אכלתהו** ולכן נשארה הכתובת פסים, איה כתונת שלמטה, וכי חיה אכלה הכתונת, בהכרח **טרף טרף יוסף** על ידי בעלי בחירה ולא על ידי חיה, ולכן לא רצה לקבל תנחומים. (מלבי"ם)

ויקמו כל בניו וכל בנותיו לנחמו וימאן להתנחם ניאמר כי ארד אל בני אבל שאלה ויבך אתו אביו. (לו ד)
יעקב. אָבֵל לֹא הָיָה מֵאֲבָבֵל, שְׁהָיָה יוֹדֵעַ שְׁהוּא חַי. (בראשית רבה פד, כבא). דאין לפרשו ביעקב דהא כתיב (לו ד) **וַיִּתְאָבֵל עַל בְּנָיו יָמִים רַבִּים** לכן פירש כלפי יצחק שהיה מתאבל. (הרע"ב)

שאלה – יצחק שהיה יודע שיוסף חי מה הטעם שבכה כ"כ הרבה זמן במשך כל אותם שנים שהיה חי עד שהיה יוסף בן כ"ט שנים. ומדוע התורה כתבה את זה ברמז **ויבך אתו אביו**.

תשובה – לפי שחשב שבסבתו באה אליו הצרה הזו שהרי יעקב ביטל כיבוד אב ואם כ"ב שנה, והוא אומר **ויבך אתו אביו** מצד היותו **אביו** כי בעבור זה היה מצר. והוא רמזו בתיבת **ויבך** נוטריקון 'וי' ב"ך' כלומר ישראל אמר ווי על ב"ך שנה שלא קיים כיבוד אב ואם. (פני דוד) וכתב האבן עזרא – ובאמת כי לא מת יצחק עד שהיה יוסף בן כ"ט שנה. ויש אומרים, כי הנבואה נסתלקה משניהם בעבור אבלם. נמצא שיצחק היה בוכה על שנסתלקה ממנו השכינה. והספורנו פירש – יצחק בכה על שקבל עליו בנו אבלות לכל ימיו ובכך לא תשרה עליו שכינה.

ניאמרו לו אחיו המלך תמלך עלינו אם משול תמשל בנו ויוספו עוד שנא אתו על תלמתיו ועל דבריו. (לו ה)
שאלה – מה ההבדל בין מלך למושל. לכאורה הוי כפל לשון **תמלך עלינו** – **אם משול תמשל בנו**. ועוד מהו **על תלמתיו**, הרי חלום אחד היה כאן.

תשובה – מלך מתמנה ברצון העם שמקבל על עצמו את עול מלכותו. מושל הוא שליט המושל על העם בחזקה בעל כרחם, ונוהג בהם כרצונו. כמו"כ לפני מלך נוהגים להשתחוות ולהשתטח אפים ארצה, אבל לפני מושל כורעים ברכ בלבד. יוסף זכה במצרים לשני סוגי שלטון, גם למלוכה וגם לממשלה, על כך מרמזו כאן החלום. האחד **והנה קמה אלמתי וגם נצבתי**. 'נצבתי' רמז למושל, השולט ביד חזקה ותקיפה. והשני **והנה תספינה אלמתיכם ותשמתיון לאלמתי**. השתחויה נהוגת רק לפני מלך, ולא לפני מושל, נמצא שיוסף עתיד להתמנות גם למלך. חלום אחד חלם יוסף המכיל שני חלקים מלוכה וממשלה. תמהו האחים באזניו **תמלך עלינו** הלא מלוכה תלויה בהסכמת הציבור והיות ואנחנו שונאים אותך כיצד נמנה אותך למלך. **אם משול תמשל בנו** כלומר רק זה יכול להיות שתמשול בנו בעל כרחנו. אבל כיון שחלמת שתמלוך עלינו וזה לא ייתכן ממילא גם מה שחלמת שתמשול בנו לא יתקיים. (פניני הגר"א) **תמלך עלינו**, **תמשל בנו**, **עלינו** שאנו גדולים ממך. (הרוקח)

חידה בפרשה – מה המשותף בין בית דינו של שם לבית דינו של שמואל ובית דינו של שלמה.

תשובה – אמרו חז"ל (מכות כג) **בשלישה מקומות הופיע רוח הקודש: בבית דינו של שם, ובבית דינו של שמואל הרמתי, ובבית דינו של שלמה**. יהודה אמר (לה ט) **צדקה ורוח הקודש אמרה מפני**. בית דינו של שמואל נאמר (ש"א יב) **ניאמר אליהם עד? הנה בכך ועד משיהו היום הנה**, היה לו לומר **ניאמרו יצאת בת קול ואמרה: אני עד בדרך זה**. בית דינו של שלמה שנאמר (מלכים א ג) **תנו לה את הילוד התי והמת לא תמיתהו ורוח הקודש משיבה אליו היא אמו**. (רבנו בחי)

בשלישה מקומות הופיע רוח הקודש וכו'.

שאלה – לכאורה קשה והלא כמה פעמים הופיע רוח הקודש בבית קול בזמן התנאים, בזמן הלל ושמואי שאמרה בת קול אלו ואלו 'דברי אלקים חיים' והלכה כבית הלל (עירובין יג) וכן בעובדא דרבי אליעזר בתנורו של עכנאי שיצאה בת קול ואמרה מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו (בבא מציעא טז) וכן בזמן שגזרו על רבן גמליאל הריגה הפיל עצמו אותו הממונה עליו מן הגג וניצול רבן גמליאל ויצאה בת קול ואמרה שהוא מזומן לעולם הבא (תענית כט) וכן הוה גם כן בעובדא דרבי חנינא בן תרדיון, **שְׁהָיָה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּמְקַהֵל קְהֵלוֹת בְּרַבִּים וְסֹפֵר תּוֹרָה מוֹנֵחַ לֹו בְּחִיקוֹ**. הָבִיאֹהוּ וּבְרַכּוּהוּ בְּסֹפֵר תּוֹרָה, וְהִקְפִּיאוּהוּ בְּחִילֵי נְמוֹרוֹת וְהִצִּיתוּ בְּהֵן אֶת הָאוּר, אָמַר לֹו קְלָצְטוֹנִיר: רַבִּי, אִם אֲנִי מְרַבֵּה בְּשִׁלְהֶבֶת וְנוֹטֵל סְפָרִין שֶׁל צֶמֶר מֵעַל לְבָבִי, אֲתָה מְבִיאֲנִי לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא? אָמַר לֹו: הֵן. הִשְׁבַּע לִי, נִשְׁבַּע לֹו. מִיָּד הִרְבֵּה בְּשִׁלְהֶבֶת וְנוֹטֵל סְפָרִין שֶׁל צֶמֶר מֵעַל לְבָבוֹ, יִצְאָה נְשִׁמְתוֹ בְּמִתְרָה. אָף הוּא קָפֵץ וְנִפֵּל לְתוֹךְ הָאוּר. יִצְאָה בַת קוֹל וְאָמְרָה: רַבִּי חֲנִינְא בֶן תְּרַדְיּוֹן וְקִלְצְטוֹנִירִי מְזוּמֵינוּ הֵן לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. (עבודה זרה יח) וכן ביום פטירתו של רבינו הקדוש. הָהוּא יוֹמָא דְאִשְׁכְּבַתִּיה דְרַבִּי נִפְקָא בַת קוֹלָא וְאָמְרָה: פֵּל דְהִנְהוּ בְּאִשְׁכְּבַתִּיה דְרַבִּי, מְזוּמֵנוּ הוּא לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. הָהוּא פּוֹבֵס פֵּל יוֹמָא הֵנּוּ אֲתִי קַמִּיה, הָהוּא יוֹמָא לָא אָתָּא. פִּינּוּ דְשִׁמְעָה הֵכִי, סְלִיק לְאִרְעָא וְנִפֵּל לְאִרְעָא וְנִפְלַח לְאִרְעָא: אָף הוּא פּוֹבֵס מְזוּמֵנוּ הוּא לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. (כתובות קז).

תשובה – כאן נקט מקומות שיש להם רמז ואמכתא בכתובים. ועוד כאן נקט על זמן שהיו נביאים מתנבאים בעולם דלא הוה צורך בבית קול ויצאה בת קול אבל בזמן דליכא נביאים אין זה חידוש דאתמר בגמרא שהיו משתמשין בבית קול. (בן יהוידע – מכות כג)

חידה בפרשה – ראה בפרשה שקטן אינו נחשב איש.

תשובה – כתיב **וַיְהִי כִּהְיוֹם הַזֶּה וַיִּבֹּא הַבַּיִתָּה לַעֲשׂוֹת מְלֹאכְתּוֹ וְאֵין אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי הַבַּיִת שֵׁם בְּפִית**. (לט יא) איתא במדרש (ילקוט"ש) רצה פוטיפר להרגו, אמרה ליה: אל תהרגו ותאבד מעותיך, אלא תחבשנו. אפילו כן רצה להרגו, עד שבאת אסנת בסתר אל פוטיפרע ונשבעה לו וספרה האמת. אמר לה [הקב"ה]: חייך, הואיל ואת לומדת עליו וכות, שבתים שאני מעמיד ממנו על ירך הם באים. ויש אומרים, בת דינה היתה, אלא שגידלה פוטיפרע. מכאן ראה שאין הקטן נקרא איש שהרי היתה שם קטנה וכתוב **וְאֵין אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי הַבַּיִת שֵׁם בְּפִית**. משמע איש לא היה אבל קטן היה. (טעמא דקרא)

וישאל את סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו לאמר מדוע פניכם רעים היום. (מ ז)

שאלה – לכאורה תיבת **היום** מיותרת. הו"ל **מדוע פניכם רעים**. דמשמע דעתה פניהם רעים. וכתוב (מו) **וַיִּבֹּא אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בְּבֶקֶר וַיִּרְא אֹתָם וְהֵגֵם זַעֲפִים**. **תשובה** – יוסף הצדיק קדוש עליון לו רצה לדרוש כלל את שלום הרשעים האלו, ודיבר בחכמה מדוע רק היום רעים פניהם, והלוואי שהיה כן בכל עת ובכל יום. משמיענו התורה דשרי לצדיק לסגווי ברמאותא בעניינים כאלו, ולשנות למען השלום דקדושה. (אגרא דכלה) והאוה"ח כתב – דקדק לומר **היום** כי אין לומר שפניהם רעים לצד אסורם בבית משמר כי דבר זה אינו חדש והיה להם להיות כן גם אתמול גם משלשום.

ניאמר לו יוסף זה פתרונו שלשלת השורים שלשלת ימים הם. (מ ז)

שאלה – מה הטעם שאצל שר המשקים כתיב **ניאמר לו יוסף ואילו אצל שר האופים כתיב (מא טז) וַיַּעַן יוֹסֵף**.

תשובה – אמרו חז"ל (סוטה לב): דכ"מ שנאמר לשון ענית הוא בקול רם. כתיב (דברים כו ה) **וְעִנִּית וְאָמַרְתָּ לְפָנָי יְ-יְהוָה אֱ-לֹהֶיךָ**. פרש"י – לשון הרמת קול. יוצא שאצל שר המשקים ענה בקול נמוך דכתיב **ניאמר לו יוסף ואצל שר האופים בקול רם דכתיב וַיַּעַן יוֹסֵף**. והטעם דאמרו חז"ל (ברכות נה) **תְּלַמָּא בִּישָׂא** – עציבותיה מסתגיה, פרש"י – דיו עצבונו מה שאדם מתעצב עליו מבטל את החלום. **תְּלַמָּא טָבָא** – תְּדוּנְיָה מְסַתְגִּיָּה. ששמחתו מן החלום מספיקה לו וגורמת שלא יהיה מימוש אחר לחלום. יוסף רצה לעשות להם טובה לכן לשר המשקים אמר בלחש שלא ישמעו אנשים ולא תהא שמחתו רבה כל כך כדי שלא יתבטל על ידי זה פתרון החלום, אבל לשר האופים פרסם בקול רם כפרסיה כדי שירבה צערו ועל זה יתבטל החלום. (טעמא דקרא)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יתור מתשובה אחת
התשובות אינם להלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
לקבלת העלון במייל ניתן לפנות לכתובת ramnadlan018@gmail.com